অধ্যায় ৩ ঃ ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত আন্তঃগাঁথনি

অধ্যায় গাঁথনি

৩.১ উদ্দেশ্য

৩.২ পৰিচয়

৩.৩ শক্তি আৰু বিদ্যুৎ খণ্ডৰ আন্তঃগাঁথনি

৩.৩.১ কয়লা

৩.৩.২ তেল আৰু প্ৰাকৃতিক গেছ

৩.৩.৩ বায়'মাছ আৰু কয়লা

৩.৩.৪ বতাহ, পাৰমাণৱিক আৰু সৌৰশক্তি

৩.৩.৫ বিদ্যুৎ শক্তি

৩.৪ পৰিবহন ব্যৱস্থা

৩.৪.১ ৰে'ল পৰিবহন

৩.৪.২ পথ পৰিবহন

৩.৪.৩ বিমান পৰিবহন

৩.৪.৪ জল পৰিবহন

৩.৫ যোগাযোগ

৩.৫.১ ডাক সেৱা

৩.৫.২ দূৰ সংযোগ

৩.৫.৩ ৰেডিঅ' আৰু দূৰদৰ্শন

৩.৫.৪ ইণ্টাৰনেট

৩.৬ ভাৰতত নগৰৰ আন্তঃগাঁথনি

৩.৭ স্মাৰ্ট চিটি

৩.৮ ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ

৩.৯ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

৩.১০ অধিক জানিবলৈ

৩.১১ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

৩.১২ আৰ্হি প্ৰশ্ন

৩.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি—

- শক্তি আৰু ক্ষমতা আৰু পৰিবহন আৰু যোগাযোগৰ ক্ষেত্ৰত শেহতীয়া আন্তঃগাঁথনিৰ উন্নতিৰ বিষয়ে জানিবলৈ সক্ষম হ'ব

- চৰকাৰৰ আঁচনিসমূহে ভাৰতৰ নগৰীয়া আন্তগাঁথনি উন্নয়নৰ বিষয়ে কৰা প্ৰগতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব
- স্মাৰ্ট চিটি আৰু ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰৰ দৰে ধাৰণাৰ বিষয়ে জ্ঞান আহৰণ কৰিব পাৰিব
- ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ শেহতীয়া আন্তঃগাঁথনিৰ উন্নতিৰ বিৱৰণদাঙি ধৰিব পাৰিব।

৩.২ পৰিচয়

অৰ্থনীতিৰ উন্নতি ঘাইকৈ সামাজিক অতিৰিক্ত ব্যয়ৰ মূলধন (SOCs)ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল, যাক আমি আন্তঃগাঁথনি বুলি কওঁ। আমি জাঁনো যে আন্তঃগাঁথনি, সামাজিকেই হওক বা অৰ্থনৈতিকেই হওক, ই অৰ্থনীতিৰ সুচলতা বজাই ৰাখে আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নতিৰ গতি বৃদ্ধি কৰে। ভাৰতত অৰ্থনীতিৰ মূল অনুঘটক আন্তঃগাঁথনিৰ ক্ষেত্ৰৰ বাহিৰে আন একো নহয়। এই ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকাৰ কথা লক্ষ্য কৰি ভাৰত চৰকাৰে দেশখনৰ আন্তগাঁথনিৰ উন্ননীতকৰণৰ বাবে বিভিন্ন আঁচনি হাতত হৈছে। যদিও এই ক্ষেত্ৰত ভাৰতে প্ৰত্যক্ষ বৈদেশিক বিনিয়োগৰ পৰা যথেষ্ট পুঁজি পাইছে, তথাপি বৰ্তমান বিশ্বৰ সৈতে ফেৰ মাৰিব পৰাকৈ ভাৰতৰ অৱস্থা সিমান সন্তোষজনক নহয়। উদাহৰণস্বৰূপে, ২০২৩ চনত, বিশ্ববেঙ্কৰ লজিষ্টিক প্ৰদৰ্শন সূচক (এল পি আই) ২০২৩ ত ভাৰতে ১৩৯ খন দেশৰ ভিতৰত ৩৪ তম স্থান লাভ কৰিছিল। সেয়ে পণ্যৰ বাবে চাহিদা আৰু ভৌগোলিক শ্ৰেণীৰ আন্তঃগাঁথনি ভাৰতত অতি বেছি। তথাপিও যাতায়াত, যোগাযোগ আৰু শক্তি খণ্ডত উল্লেখনীয় প্ৰগতি কৰা হৈছে। মুঠ ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথৰ দৈর্ঘ্য ২০১৩-২০১৪ বৰ্ষত ৯২,৮৫১ কিলোমিটাৰৰ পৰা ২০১৭-১৮ বৰ্ষত ১,২২,৪৩৪ কিলোমিটাৰলৈ বৃদ্ধি পাইছে যি ২০২২-২৩ বৰ্ষত ১,৪৫,২৪০ কিলোমিটাৰলৈ বৃদ্ধি পাইছে। ২০২১-২২ বৰ্ষত শক্তিৰ ঘাটি হৈছে ০.৭ শতাংশ, যি ২০১৩-১৪ বৰ্ষৰ ৪.২ শতাংশৰ পৰা হ্ৰাস পাইছে। ২০২২-২৩ বৰ্ষত বিশ্ব বেংকৰ ব্যৱসায় কৰাৰ সহজতাৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতৰ স্থান ১০ লৈ উন্নীত হৈছে, যি ২০১৪ চনত ১৩৭ আছিল। একেদৰে, বিমানবন্দৰৰ সংখ্যা ২০১৮ চনত ১০২ ৰ পৰা ২০২৩ চনত ৪৮৭ লৈ বৃদ্ধি হৈছে।

অৰ্থনীতিৰ আন্তঃগাণনিয়ে ইয়াৰ বিকাশ ত্বৰান্বিত কৰাত আৰু ভৱিষ্যতৰ বিকাশৰ বাবে ইয়াৰ সম্ভাৱনাৰ ভিত্তি স্থাপনত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। দেশখনে ২০৪৭ ৰ ৪০ ট্ৰিলিয়ন ডলাৰৰ অৰ্থনীতিৰ লক্ষ্যত উপনীত হ'বলৈ আৰু উন্নত অৰ্থনীতি হিচাপে স্বীকৃতি পাবলৈ আন্তঃগাঁথনি উন্নয়ন অপৰিহাৰ্য। এতিয়া কোভিড-১৯ আৰু বিশ্বৰ ডিজিটেলকৰণৰ তাৎক্ষণিক পৰৱৰ্তী সময়ত ভৌতিক আন্তঃগাঁথনিৰ পৰা ডিজিটেল আৰু সামাজিক আন্তঃগাঁথনিলৈ গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে।

বৰ্তমানৰ আন্তঃগাঁথনি প্ৰকল্পসমূহত কৰা গুৰুত্বপূৰ্ণ ব্যয়ৰ দ্বাৰা ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক বিকাশ বৃদ্ধি হোৱাৰ সম্ভৱনা আছে। শ্ৰমিক, সামগ্ৰী আৰু আন্তঃগাঁথনিত মূলধন বিনিয়োগৰ চাহিদাৰ দ্বাৰা ঔদ্যোগিক বিকাশ ত্বৰান্বিত হয়। ভাৰতীয় ৰিজাৰ্ভ বেংক আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় ৰাজহুৱা

বিত্ত আৰু নীতি প্ৰতিষ্ঠান (National Institute of Public Finance and Policy)ৰ গৱেষণা অনুসৰি, আন্তঃগাঁথনিৰ বাবে ব্যয় কৰা প্ৰতিটো টকাৰ বাবে জিডিপি ২.৫ ৰ পৰা ৩.৫ টকালৈ বৃদ্ধি হয়। উন্নত লজিষ্টিক আৰু সংযোগৰ পৰা বাণিজ্যিক লাভ আৰু উন্নত গুৰুত্বপূহৰ্ণ আন্তঃগাঁথনিৰ পৰা সাঘাৰণ ৰাজহুৱা লাভালাভ আৰু জনমূৰি উপাৰ্জনৰ সামগ্ৰিক বৃদ্ধি হয়। সেয়েহে, ভাৰতে প্ৰকৃততে ২০৪৭ চনৰ ভিতৰত এখন উন্নত দেশ হোৱাৰ লকক্ষ্য প্ৰাপ্ত কৰিব পাৰে।

শেহতীয়া কেন্দ্ৰীয় বাজেট ২০২৩-২৪ ত এখ শক্তিশালী আৰু সামগ্ৰিক অৰ্থনীতিৰ বাবে অমৃত কালৰ বাবে দৃষ্টিভংগী উপস্থাপন কৰা হৈছে। চাৰিটা পৰিৱৰ্তনশীল সুযোগৰ দ্বাৰা চালিত তিনিমুখী মনোযোগে অমৃত কালৰ ভেটি গঠন কৰে।

- মূলধন বিনিযোগ ব্যয ৩৩% বৃদ্ধি হৈ ১০ লাখ কোটি টকা হৈছে।
- মই জিডিপিৰ ৪৫% হাৰত কার্যকৰী মূলধন ব্যয়।
- উচ্চ মূল্যৰ উদ্যানশস্যৰ বাবে গুণগত মানদণ্ডৰ ৰোপণ সামগ্ৰীৰ উপলব্ধতা বৃদ্ধিৰ বাবে ২২০০ কোটি টকা ব্যয়ৰ সৈতে আত্ম-নির্ভৰ পৰিস্কাৰ উদ্ভিদ কার্যসূচী আৰম্ভ কৰা হ'ব।
- ১৫৭ খন নতুন নার্চি মহাবিদ্যালয় স্থাপন কৰা হ'ব।
- প্ৰধানমন্ত্ৰী আৱাস যোজনাৰ বাবে ব্যয় ৬৬% বৃদ্ধি হৈ ৭৯,০০০ কোটি টকাতকৈও অধিক হৈছে।
- ৰে'লৱেৰ বাবে প্ৰদান কৰা ২.৪০ লাখ কোটি টকাৰ সর্বাধিক মূলধন ব্যয়।
- অগ্ৰাধিকাৰ খণ্ডৰ ঋণৰ হ্ৰাসৰ ক্ষতিপূৰণ হিচাপে নগৰ আন্তঃগাঁথনি উন্নয়ন পুঁজি (ইউআইডিএফ) স্থাপন কৰা হ'ব।
- গোবৰ্ধন আঁচনিৰ অধীনত মুঠ ১০,০০০ কোটি টকাৰ বিনিয়োগত ৫০০ টা নতুন সম্পদলৈ আৱর্জনা প্ৰকল্প স্থাপন কৰা হ'ব।
- ১০,০০০ জৈৱ-ইনপুট সম্পদ কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰা হ'ব, যাৰ ফলত ৰাষ্ট্ৰীয় পর্যায়ৰ বিতৰণ কৰা ক্ষুদ্ৰ সাৰ আৰু কীটনাশক নির্মাণ নেটৱর্ক সৃষ্টি হ'ব।

জানি থোৱা ভাল



আন্তঃগাঁথনি কি?

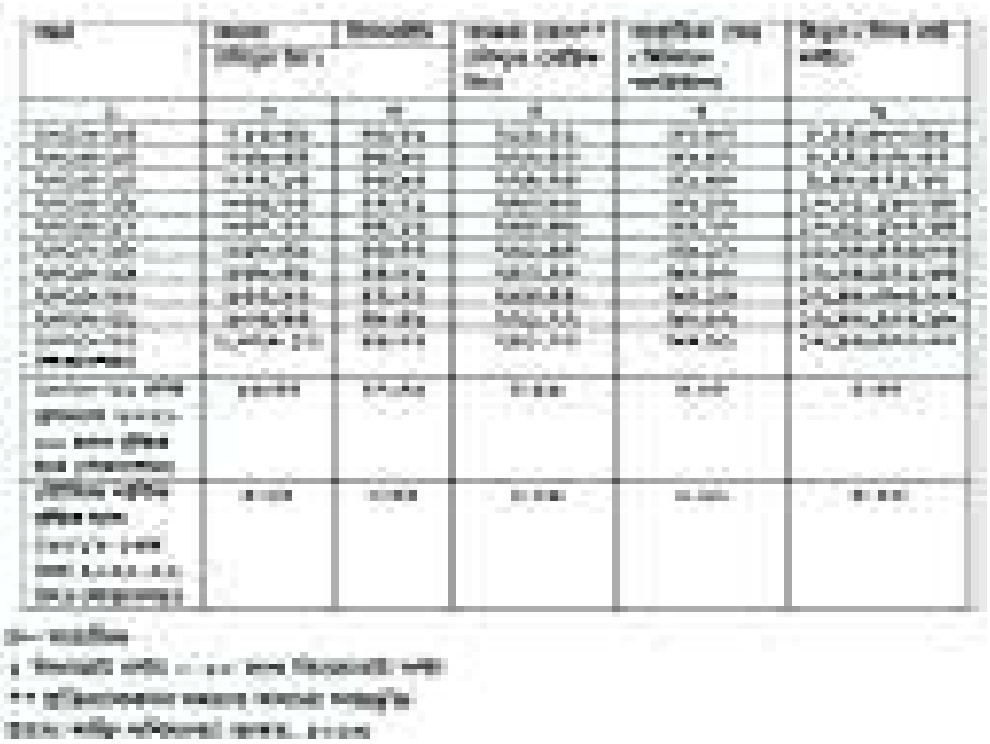
অর্থনৈতিক গাঁথনিৰ সহায়ক হোৱাকৈ যোগান ধৰা মূল পার্থিব অৱস্থাকে আন্তঃগাঁথনি বুলি উল্লেখ কৰিব পাৰি। আন্তঃগাঁথনিৰ অন্তর্গত যাতায়াত ব্যৱস্থা, দূৰ সংযোগ আৰু পানী যোগান ব্যৱস্থাক সামৰি লোৱা হৈছে। সাধাৰণতে চৰকাৰ বা একচেটীয়া প্ৰচাৰে বৃহৎ হাৰৰ বুনিয়াদৰ যোগান ধৰে। ব্যক্তিগত প্ৰতিষ্ঠান বা স্থানীয় সামূহিক পদক্ষেপৰ জৰিয়তে প্ৰায়ে সৰু আন্তঃগাঁথনি সৃষ্টি কৰিব পাৰি।

৩.৩ শক্তি আৰু বিদ্যুৎ খণ্ডৰ আন্তঃগাঁথনি

শক্তি (energy) আন্তঃগাঁথনিয়ে বিদ্যুৎ শক্তিকে ধৰি উৎপাদন উপভোগ আৰু শক্তিৰ আমদানি সামৰে। কয়লা, তেল আৰু প্ৰাকৃতিক গেছ, ৰন্ধন গেছ, বায়'মাছ আৰু কয়লা, বায়'গেছ আদিৰ উৎপাদন আৰু বিতৰণ শক্তি আৰু বিদ্যুৎ খণ্ডৰ (power) বুনিয়াদৰ ক্ষেত্ৰৰ অন্তৰ্গত। ভাৰতৰ শক্তি আঁচনিৰ পৰা জনা যায় দেশৰ শক্তি বৰ্ধিতকৰণত ঘাটি পৰিছে আৰু সেয়ে বিকল্প উৎস হিচাপে বিশেষকৈ সৌৰশক্তি, জোৱাৰ-ভাটা জনিত আৰু পাৰমাণৱিক শক্তি উন্নীতকৰণৰ লক্ষ্য আগত ৰখা হৈছে। ২০১৪ চনৰ জৰীপ মতে, শক্তি আত্ম-নিৰ্ভৰতাৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতৰ স্থান ৮১ আৰু ভাৰতৰ শক্তি সঞ্চয় ৬৬ শতাংশ। ২০১৬ চনৰ হিচাপ মতে, ২০৮.৭ নিযুত টন পুনৰ ব্যৱহাৰযোগ্য সামগ্ৰীৰে ভাৰতে চীনৰ পিছতে দ্বিতীয় স্থান পাইছে। ২০১৮ চনত ভাৰতে শক্তি ক্ষেত্ৰত মুঠ গোলকীয় বিনিয়োগৰ ৪.১ শতাংশ বিনিয়োগ কৰিছে। ভাৰতত ২০১৮ চনত প্ৰাথমিক শক্তি ব্যৱহাৰ হিচাপে কয়লা, তেল আদি ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল আৰু ভাৰতে ২০৫.৩ নিযুত টন খাৰুৱা তেল আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা উৎপৰাদিত সামগ্ৰী, ২৬.৩ নিযুত টন পনীয়া প্ৰাকৃতিক গেছ আৰু ১৪১.৭ নিযুত টন কয়লা ৰপ্তানি কৰে, যিখিনি প্ৰাথমিক শক্তি ব্যৱহাৰৰ ৩৭৩.৩ নিযুত টনৰ সমান বা মুঠ প্ৰাথমিক শক্তি ব্যৱহাৰৰ ৪৬.১৩ শতাংশ। দেখা গৈছে শক্তিৰ চাহিদা পূৰণৰ বাবে ভাৰতে ঘাইকৈ জীৱাশ্ম শক্তি আমদানিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল হৈ পৰিছে। আশা কৰা হৈছে, ২০৩০ চনত ভাৰতৰ শক্তি আমদানি, দেশৰ মুঠ শক্তি ব্যৱহাৰতকৈ ৫৩ শতাংশৰ অধিক হ'ব।

তালিকা ৩.১ ত ২০১২-১৩ বৰ্ষৰ পৰা ২০২১-২২ চনলৈকে ভাৰতত প্ৰাথমিক শক্তি ব্যৱহাৰ দেখুওৱা হৈছে। তালিকাৰ পৰা দেখা গৈছে যে সৰ্বাধিক ব্যৱহাৰ হৈছে কয়লা আৰু তাৰ পিছত খাৰুৱা তেল। আটাইতকৈ কম ব্যৱহাৰ হৈছে পাৰমাণৱিক শক্তি।

তালিকা ৩.১ঃ শেহতীয়া বছৰবোৰত ভাৰতত প্ৰাথমিক শক্তিৰ ব্যৱহাৰ



উৎস ঃ শক্তি পৰিসংখ্যা ভাৰত, ২০২৩

শেহতীয়া শক্তি পৰিসংখ্যা অনুসৰি, ভাৰতত প্ৰকতিজন ব্যক্তিৰ বাবে শক্তি ব্যৱহাৰ হৈছে, ২৪,৪৫৩ মেগা জুল। নানান আঁচনিৰ দ্ৰুত সম্প্ৰসাৰণৰ বাবে ভাৰতৰ বিভিন্ন দিশত শক্তিৰ চাহিদা বৃদ্ধি পাইছে। সেয়ে শেহতীয়াকৈ শক্তিৰ বজাৰবোৰ দ্ৰুত সম্প্ৰসাৰণ হৈছে। আশা কৰা হৈছে, ২০৩৫ চনলৈ শক্তিৰ ভাৰতীয় বজাৰখন বিশ্বৰ শক্তিৰ চাহিদাৰ দ্বিতীয় বৃহৎ বজাৰ হৈ উঠিব আৰু বিশ্বৰ শক্তি ব্যৱহাৰৰ ১৮ শতাংশ উপভোগ কৰিব। বৰ্তমান ভাৰতৰ বৰ্ধিত শক্তিৰ চাহিদা আৰু পুনৰ ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱৰা ঘৰুৱা তেল আৰু গেছৰ দৰে শক্তিবোৰৰ মজুতকৰণ সীমিত হোৱাৰ বাবে দেশে অসীম যোগান থকা অপাৰম্পৰিক আৰু বিকল্প উৎসৰ পুনৰ ব্যৱহাৰযোগ্য শক্তি ব্যৱহাৰ কৰিবলগা হৈছে। সেয়ে পুনৰ ব্যৱহাৰযোগ্য শক্তি যেনে, পাৰমাণৱিক শক্তি, সৌৰশক্তি, বায়ু শক্তি বা জোৱাৰ-ভাটা জনিত শক্তিৰ দৰে শক্তিৰ অধিক ব্যৱহাৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে।

ভাৰতৰ শক্তিৰ বিভিন্ন উৎসসমূহ এনে ধৰণৰ—

৩.৩.১ কয়লা

২০২২-২৩ বৰ্ষত ভাৰত হৈছে ৩৬১৪০৯ নিযুত টন (বিশ্বব্যাপী অংশৰ ১০%) সৈতে পঞ্চম সৰ্বৃবগৃহৎ কয়লা উৎপাদক। ভাৰতত উৎপাদিত মুঠ শক্তিৰ ভিতৰত, প্ৰায় ৭৩% কয়লাৰ পৰা আহে (২০২২-২৩)। তালিকা ৩.২ ত ভাৰতৰ বিভিন্ন

ৰাজ্যত কয়লাৰ ভাণ্ডাৰ দেখুওৱা হৈছে। গ্ৰীণপিচ নামৰ এক আন্তৰ্জাতিক সংগঠনৰ মতে, ভাৰতৰ বৃহৎ কয়লা উৎপাদনকাৰী এলেকা হৈছে ঝাৰখণ্ডৰ ঝাৰিয়া; য'ত ১৯.৪ হাজাৰ নিযুত টন কয়লা উৎপাদন হয়। কয়লা উৎপাদনৰ আগতে ঝাৰিয়াত জনজাতিসকলৰ বনাঞ্চল আছিল। ১৯৭১ চনত কয়লা খনিবোৰ ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণৰ কৰা পিছত ঝাৰিয়া কয়লা খনি ভাৰত কুকিং ক'ল লিমিটেড (BCCL)ৰ হাতলৈ যায়। ভাৰতে কয়লাক ইন্ধন হিচাপে আটাইতকৈ বেছি গুৰুত্ব দিয়া দেখা গৈছে। সেয়ে কয়লা খনিৰ চুবুৰীয়া এলেকাবোৰত বায়ু, মাটি আৰু পানীৰ প্ৰদূষণ হোৱা দেখা যায়। ঝাৰখণ্ডতে সৰ্বাধিক কয়লা মজুত আছে। ৩.২ নং তালিকাত ভাৰতৰ বিভিন্ন ৰাজ্যৰ কয়লা মজুতৰ পৰিমাণ দেখুওৱা হৈছে।

তালিকা ৩.২ ঃ ৰাজ্যসমূহৰ দ্বাৰা ভাৰতত কয়লা সংৰক্ষণ (২০২২-২৩)

ৰাজ্য	কয়লাৰভাণ্ডাৰ (নিযুতটনত)	ৰাজ্য	কয়লাৰভাণ্ডাৰ (নিযুতটনত)
ঝাৰখণ্ড	৮৬৬৬০	উত্তৰপ্ৰদেশ	১০৬২
উৰিষ্যা	৮৮১০৫	অৰুণাচলপ্ৰদেশ	৯০
ছত্তীশগড়	৭৪১৯২	মেঘালয়	৫৭৬
পশ্চিমবংগ	৩৩৮৭১	অসম	৫২২
তেলংগানা	২৩০৩৪	নাগালেণ্ড	৪৭৮
অন্ধ্রপ্ৰদেশ	৪১৪২	ছিকিম	১০১
বিহাৰ	৪৪৩৭	সৰ্বভাৰতীয়	৩৬১৪০৯

উৎস ঃ শক্তি পৰিসংখ্যা ভাৰত, ২০২৩।

দৰাচলতে ভাৰতে কয়লাক নিজৰ মূল শক্তিৰ উৎস হিচাপে যথেষ্ট পৰিমাণে নিৰ্ভৰ কৰিয়েই আছে। বিত্তীয় বৰ্ষ ২০২১-২২ (পি)ত উৎপাদিত সকলো শক্তিৰ প্ৰায় ৭২.৯২% কয়লা ব্যৱহাৰ কৰি উৎপাদন কৰা হৈছিল, তাৰ পিছত বিদ্যুৎ (পাৰমাণৰিক আৰু অন্যান্য নবীকৰণযোগ্য শক্তিৰ উৎসৰ পৰা) (৮.২৪%) আৰু প্ৰাকৃতিক গেছ (৮.১৬%)।

৩.৩.২ তেল আৰু প্ৰাকৃতিক গেছ

২০২২ চনৰ এপ্ৰিল মাহলৈকে ভাৰতৰ আনুমানিক খাৰুৱা তেলৰ মজুত আছিল ৬৫১.৭৭ নিযুত টন। খাৰুৱা তেলৰ ভৌগলিক বিতৰণ অনুসৰি পশ্চিম অফশ্ব' ৰত সৰ্বাধিৰ মজুত (৩৩%) আৰু তাৰ পিছতে আছে অসম (২৩%)।

২০২২ চনৰ ১ এপ্ৰিললৈকে প্ৰাকৃতিক গেছৰ মজুত ১১৩৮.৬৭ বিলিয়ন (১ বিলিয়ন = ১০০ কোটি) ঘনমিটাৰ হ'ব বুলি আশা কৰা হৈছিল। পশ্চিম অফশ্ব' ৰত প্ৰাকৃতিক গেছৰ মজুত সৰ্বাধিক (২৯.৬%), তাৰ পিছতে পূব অফশ্ব' ৰ (২৩.৬%)। Energy Statistics India, 2003কয়লাৰ পিছতে ভাৰতৰ দ্বিতীয় আৰু তৃতীয়

বৃহত্তম বিদ্যুৎ উৎপাদনকাৰী খাৰুৱা তেল আৰু প্ৰাকৃতিক গেছ। তেওঁলোকে ভাৰতত উৎপাদিত মুঠ বিদ্যুতৰ ক্ৰমে ১০.৩৪ শতাংশ আৰু ৮.৭ শতাংশ অৱদান আগবঢ়াইছিল। ২০১৮ চনৰ ৩১ মাৰ্চৰ তথ্য অনুসৰি ভাৰতত মজুত থকা খাৰুৱা তেলৰ পৰিমাণ হৈছে ৫৯৪.৪৯ নিযুতি টন (MT) আৰু প্ৰাকৃতিক গেছৰ পৰিমাণ হৈছে ১৩৩৯.৫৭ হাজাৰ নিযুত কিউবিক মিটাৰ (BCM)। বিশ্বৰ তালিকাত খাৰুৱা তেলৰ উপভোক্তা হিচাপে ভাৰতৰ স্থান প্ৰথম তিনিটা স্থানত আছে। বিশ্বৰ উপভোগৰ ৪.৮ শতাংশ খাৰুৱা তেল ভাৰতত উপভোগ কৰা হয়, যি পৰিমাণ ২২১ নিযুত টনৰ সমান। সেই বছৰতে খাৰুৱা তেল (খাৰুৱা তেলজাত সামগ্ৰীৰে সৈতে) ৰপ্তানিৰ পৰিমাণ ২২১ নিযুত টন, যাৰ ফলত ভাৰতে তেল ৰপ্তানিৰ দেশৰ ভিতৰত তৃতীয় স্থান পাইছে। ভাৰতত তেলৰ যথেষ্ট চাহিদা আছে আৰু ই প্ৰয়োজনত ৮২ শতাংশ তেল ৰপ্তনি কৰে। কিন্তু ২০২২ চনৰ ভিতৰত ভাৰতৰ লক্ষ্য হৈছে তেলৰ ৰপ্তানি ৬৭ শতাংশ কমাই দিয়া আৰু পুনৰ ব্যৱহাৰযোগ্য আৰু শক্তিৰ বিকল্প উৎসৰ সন্ধান কৰা। সাধাৰণতে অসম, গুজৰাট আৰু দেশৰ পূব আৰু পশ্চিমাঞ্চলত তেল আৰু প্ৰাকৃতিক গেছ পোৱা যায়। অসমত ১৫৯.৯৬ নিযুত টন খাৰুৱা তেল আৰু ১৫৮.৫৭ হাজাৰ নিযুত কিউবিক মিটাৰ প্ৰাকৃতিক গেছ মজুত আছে। এই পৰিমাণ দেশৰ বাকী আটাইকেইখন ৰাজ্যৰ ভিতৰতে সৰ্বোচ্চ। তথাপিও ভাৰতৰ পশ্চিমাঞ্চলত পোৱা তেল আৰু প্ৰাকৃতিক গেছৰ পৰিমাণ সৰ্বাধিক। পনীয়া পেট্ৰ'লিয়াম গেছ ২০১৮ চনৰ এপ্ৰিল মাহৰ পৰা ছেপ্টেম্বৰ মাহৰ ভিতৰত (ছমাহ) ঘৰুৱা ব্যৱহাৰত বিশেষকৈ ৰন্ধা-বঢ়াত প্ৰায় ১০.৫২ মিলিয়ন টন পনীয়া পেট্ৰ'লিয়াম গেছ (LPG) ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ঘৰুৱা পনীয়া পেট্ৰ'লিয়াম গেছৰ সংযোগ ২৪৭ মিলিয়ন (এটা সংযোগ ৫ জন ব্যক্তিৰ বাবে)। বিশ্বৰ তালিকাত পনীয়া পেট্ৰ'লিয়াম গেছৰ গ্ৰাহকৰ তালিকাত ভাৰতৰ স্থান দ্বিতীয় বৃহৎ। বেছিভাগ পনীয়া পেট্ৰ'লিয়াম গেছ ৰপ্তানি কৰা হয়। ভাৰতৰ বেছিভাগ চহৰতে পাইপ গেছৰ যোগান বৃহৎ হাৰত গঢ় লৈ উঠা নাই।

৩.৩.৩ বায়'মাছ আৰু কয়লা

বায়'মাছ হৈছে পুনৰ ব্যৱহাৰযোগ্য এক শক্তিৰ উৎস আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰৰ দ্বাৰা কাৰ্বন নিষ্পক্ষ (carbon neutral) ইন্ধন উৎপন্ন হয়। ই কাৰ্বন নিষ্পক্ষ কাৰণ, ই অ-ব্যৱহৃতভাৱে থকা অৱস্থাত মিথেন আৰু কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইডৰ দৰে সেউজ গৃহ গেছ নিৰ্গমন কৰে। ভাৰতত বছৰি ৪৫০-৫০০ মিলিয়ন টন বায়'মাছ প্ৰস্তুত কৰা হয়। দেশত ব্যৱহাৰ কৰা সকলো প্ৰাথমিক শক্তিৰ উৎস হৈছে বায়'মাছ। জেট্ৰ'ফা, নিম, মহুৱা আদিৰ দৰে সম্ভাৱনা থকা বনৰীয়া গছবোৰৰ পৰা ভাৰতত বায়'ডিজেল প্ৰস্তুত কৰা হয়। বৰ্তমান ভাৰতৰ ২০ শতাংশ ঘৰত ৰন্ধনৰ বাবে বায়'মাছ আৰু কয়লা ব্যৱহাৰ কৰা হয়। তদুপৰি, ওপৰঞ্চিভাৱে ব্যৱসায়িক ৰন্ধন, বিদ্যুত উৎপাদন আদিতো বায়'মাছ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ২০১৩ চনত ভাৰতত উৎপন্ন হোৱা বায়'মাছৰ পৰিমাণ

আছিল প্ৰায় ১৭৭ মিলিয়ন টন। বছৰি ভাৰতত প্ৰায় ৭৫০ মিলিয়ন টন অখাদ্যজাত (পশুধনৰ দ্বাৰা) বায়'মাছ উপলব্ধ হয়।

৩.৩.৪ বতাহ, পাৰমাণৱিক আৰু সৌৰশক্তি

বতাহ শক্তিৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতৰ স্থান পৃথিৱীৰ ভিতৰত চতুৰ্থ। ২০২০ চনত ভিতৰত চৰকাৰৰ ১০০,০০০ মেগাৱাট সৌৰশক্তি সংযোগৰ লক্ষ্য আছে।

অনাগত ২৫ বছৰৰ ভিতৰত ভাৰতে নিউক্লিয়াৰ শক্তি ৪.২ শতাংশৰ পৰা ৯ শতাংশ বৃদ্ধি কৰাৰ পৰিকল্পনা কৰিছে। দেশত বৰ্তমান ৫টা পাৰমাণৱিক বিকাৰক (reactor) আছে আৰু ২০২৫ চনৰ ভিতৰত অতিৰিক্ত ১৮টা এনে বিকাৰক (বিশ্বৰ ভিতৰত দ্বিতীয় বৃহৎ) গঠন কৰাৰ লক্ষ্য আছে।

সৌৰশক্তিও হৈছে এক প্ৰকাৰ নৱীকৰণযোগ্য শক্তিৰ উৎস যাক অতি প্ৰায়োগিকভাৱে ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা যায়। সূৰ্যৰ শক্তি হ'ল অসীম আৰু উপযুক্ত প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰেৰে বিদ্যুৎ শক্তিলৈ ৰূপান্তৰ কৰিব পাৰি। ভাৰতত অন্য প্ৰকাৰৰ শক্তি উৎপাদনৰ ব্যয়তকৈ সৌৰ শক্তি উৎপাদন ব্যয় কম। লগতে জীৱাশ্ম ইন্ধন উৎপাদন গোটতকৈ সৌৰ বিদ্যুৎ শক্তি প্ৰকল্প গোটৰ ব্যয়ও কম। সংক্ষিপ্তভাৱে ক'বলৈ গ'লে, সৌৰ বিদ্যুৎ শক্তিৰ মূল্য অন্য প্ৰকাৰৰ ইন্ধন মূল্যৰ তুলনাত ইয়াৰ ব্যৱহাৰ আৰু সুবিধাৰ ফালৰ পৰা অদ্বিতীয় মূল্য হ'বলৈ গৈ আছে।

৩.৩.৫ বিদ্যুৎ শক্তি

ভাৰতৰ প্ৰায় ৮০ শতাংশ জনসংখ্যাই বিদ্যুৎ লাভ কৰিছে। ২০১৩ চনৰ হিচাপ মতে, ৪.৮ শতাংশ গোলকীয় অংশীদাৰিত্বৰে জাপান আৰু ৰাছিয়াৰ পিছতে বিশ্বৰ তৃতীয় বৃহৎ বিদ্যুৎ শক্তি উৎপাদক হৈ পৰিছে। ২০১৫ চনত জলবিদ্যুৎ উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত বিশ্বজুৰি ভাৰতৰ স্থান হৈছে সপ্তম।

ভাৰতৰ ১১১ গিগাৱাটছ (GW, 32%) নৱীকৰণযোগ্য শক্তি উৎপাদন কৰিব পৰা সক্ষমতা আছে। ২০২২ চনত এয়া ১৭৫ গিগাৱাটছ কৰিবৰ বাবে লক্ষ্য নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে। ইয়াৰ ভিতৰত থাকিব ১০০ গিগাৱাটছ সক্ষমতাৰ সৌৰ শক্তিৰ উৎসৰ পৰা, ৬০ গিগাৱাটছ বতাহ শক্তিৰ পৰা, ১০ গিগাৱাটছ জৈৱ শক্তিৰ পৰা আৰু ৫ গিগাৱাটছ ক্ষুদ্ৰ জলবিদ্যুৎ প্ৰকল্পৰ পৰা। নৱীকৰণযোগ্য শক্তিত কৰা বিনিয়োগ আৰু উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰত হ'ল বিশ্ব নেতৃত্বসমূহৰ ভিতৰত এটা। ২০১৮ চনত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে ৩৫০ মিলিয়ন মাৰ্কিন ডলাৰ এক পুঁজি সৌৰ প্ৰকল্প স্থাপনৰ বাবে নিৰ্ধাৰণ কৰিছে।

৩.৪ পৰিবহন ব্যৱস্থা

আমি জানো যে ভাৰতৰ পৰিবহন ব্যৱস্থাসমূহৰ ভিতৰত উল্লেখ হৈছে- ৰে'ল পৰিবহন, পথ পৰিবহন, বিমান পৰিবহন, জল পৰিবহন আৰু বন্দৰ পৰিবহন। বিশ্বৰ ভিতৰত ভাৰতৰ এক সৰ্ববৃহৎ পথ নেটৱৰ্ক; এছিয়াৰ ভিতৰত সৰ্ববৃহৎ আৰু পৃথিৱীৰ ভিতৰত দ্বিতীয় সৰ্ববৃহৎ ৰে'লৱে ব্যৱস্থা।

৩.৪.১ ৰে'ল পৰিবহন

ভাৰতীয় ৰে'লৱে হ'ল ৰাষ্ট্ৰীয় ৰে'লৱে নেটৱৰ্ক যিটো ৰে'লৱে মন্ত্ৰণালয়ৰ দ্বাৰা পৰিচালনা কৰা হয়। ৰাইজৰ বাবে ভাৰতত প্ৰথম ৰে'লৱে লাইনটো প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছিল ১৮৫৩ চনত, ব'ম্বে (বৰ্তমান মুম্বাই)ৰ পৰা থানেলৈ প্ৰায় ৩৪ কিলোমিটাৰ দূৰত্বৰ আৰু ১৯৫০ চনত ইয়াক ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ কৰা হৈছিল। আমেৰিকা আৰু চীনৰ পিছত ভাৰতীয় ৰে'লৱে হ'ল বিশ্বৰ তৃতীয় বৃহত্তম ৰে'ল নেটৱৰ্ক। এইটো হ'ল এটা বহু লাইনযুক্ত বহু ট্ৰেকছন ব্যৱস্থা যাৰ ভিতৰত আছে ব্ৰডগজ (১৬৭৬ মিমি), মিটাৰ গজ (১০০০ মিমি) আৰু নেৰ' গজ (৭৬২/৬১০ মিমি) ৰেল ২০১৭ চনৰ মাৰ্চ মাহৰ তথ্য মতে মুঠ (পথ দৈর্ঘ্য ৬৭,৩৬৮ কিলোমিটাৰ (৪১৮৬১ মাইল)ৰ সৈতে আৰু মুঠ ট্ৰেক দৈর্ঘ্য ১,২১,৪০৭ কিলোমিটাৰ (৭৫৪৩৯ মাইল)। ভাৰতীয় ৰে'লৱেৰ দ্ৰুত বেগী ৰে'ল কেইখন হৈছে ৰাজধানী এক্সপ্ৰেছ, শতাব্দী এক্সপ্ৰেছ আৰু গতিমান এক্সপ্ৰেছ। ভাৰতীয় ৰে'লৱেত ছেমি-হাই স্পীড, বন্দে ভাৰত এক্সপ্ৰেছ (ট্ৰেইন-১৮ নামেৰেও জনা যায়) দিল্লী-বাৰানসী আৰু লক্ষ্ণৌ-দিল্লীৰ মাজত সৰ্বাধিক ট্ৰেক গতি ১০০ কিলোমিটাৰ প্ৰতি ঘণ্টাৰে নতুনকৈ সংযোজন কৰা হৈছে। ট্ৰেইন-১৮ হ'ল বৰ্তমানলৈকে ভাৰতৰ আটাইতকৈ দ্ৰুত বেগীৰ ৰে'ল। বিবেক এক্সপ্ৰেছ— ডিব্ৰুগড়ৰৰ পৰা কন্যাকুমাৰীলৈ— মুঠ যাত্ৰা দৈর্ঘ্য ৪২৭৩ কিলোমিটাৰ, মুঠ সময় আৰু দূৰত্বৰ হিচাপত দীর্ঘ দূৰত্ব অতিক্ৰম কৰা ৰে'ল। কংকন ৰে'লৱেই ভাৰতৰ তিনিখন ৰাজ্য ক্ৰমে গোৱা, কর্ণাটক আৰু মহাৰাষ্ট্ৰৰ মাজেৰে গৈছে। এই ৰে'ল লাইনটো ভাৰতীয় পশ্চিম উপকূলৰ সৈতে আৰৱ সাগৰ আৰু পশ্চিম ঘাটৰ সমান্তৰালভাৱে গৈছে। মহাৰাষ্ট্ৰৰ পৰা কর্ণাটকলৈকে (১১২ এম পি এইচ) এই ৰে'ল পথটো অতি সুন্দৰ আৰু মনোমোহা ৰে'ল পথ। ইউনেস্ক'ৰ দ্বাৰা স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত ৰে'লৱে কেইটা হৈছে দার্জিলিং, হিমালয়ান ৰে'লৱে, নীলগিৰি পাহাৰ ৰে'লৱে, ছত্ৰপতি শিৱাজী টার্মিনাছ আৰু কালকা-ছিমলা ৰে'লৱে। ভাৰতীয় ৰে'লৱে প্ৰতি দিনে ৯২০০তকৈও অধিক ৰে'ল চলাচল কৰে। ভাৰতীয় ৰে'লৱেৰ ১৭টা মণ্ডল আছে। উৎপাদন গোট কেইটা হৈছে- চিত্তৰঞ্জনত অৱস্থিত চিত্তৰঞ্জন ল'ক'মটিভ, বাৰানসীত অৱস্থিত ডিজেল ল'ক'মটিভ, পাটিয়ালাত অৱস্থিত ডিজেল ল'ক' মডাৰনাইজেচন, চেন্নাইত অৱস্থিত ইণ্টিগ্ৰেল কোচ্চ ফেক্টৰী, কাপুৰথালাত অৱস্থিত ৰে'ল কোচ্চ ফেক্টৰী, বাংগালুৰুত

অৱস্থিত ৰে'ল হুইল ফেক্টৰী। ভাৰতীয় ৰে'লৱে হৈ পৰিছে বিশ্বৰ অষ্টম বৃহৎ কৰ্মচাৰী থকা বিভাগ। ২০১৭ৰ মাৰ্চ মাহৰ তথ্যমতে, ইয়াৰ কৰ্মচাৰীৰ সংখ্যা আছিল ১,৩০৮ নিযুত। ২০১৮ চনত ভাৰতীয় ৰে'লৱেই ৮.২৬ শ কৌটি যাত্ৰী কঢ়িয়াইছিল আৰু ১.১৬ শ কৌটি টন সামগ্ৰী পৰিবহন কৰিছিল। ২০১৭-১৮ বিত্তীয় বৰ্ষত ভাৰতীয় ৰে'লৱেই ১.৮৭৪ ট্ৰিলিয়ন টকা (২৭ বিলিয়ন মাৰ্কিন ডলাৰ), য'ত ১.১৭ ট্ৰিলিয়ন টকা (১৭ বিলিয়ন মাৰ্কিন ডলাৰ)ৰ সামগ্ৰী আৰু ৫০১.২৫ বিলিয়ন টকা (৭.৩ বিলিয়ন মাৰ্কিন ডলাৰ)ৰ ৰাজহ অৰ্জন কৰিছিল।

জানি থোৱা ভাল



The Dedicated Freight Corridor Corporation of India (DFCCIL) হ'ল ভাৰতীয় ৰে'লৱে মন্ত্ৰণালয়ৰ দ্বাৰা পৰিচালিত এটা কৰ্পোৰেচন, যিয়ে পৰিকল্পনা আৰু উন্নয়ন, বিত্তীয় সম্পদসমূহ আৰু নিৰ্মাণৰ ত্বৰান্বিতকৰণ, বিভিন্ন সমৰ্পিত মালবস্তু কৰিড'ৰ চোৱাচিতা আৰু পৰিচালনা কৰাৰ লগত জড়িত। এইটো ভাৰত চৰকাৰৰ অন্যান্য গুৰুত্বপূৰ্ণ আঁচনিসমূহৰ ভিতৰত সক্ৰিয়কৰণ আৰু উপভোক্তা দুয়োটা যেনে, উদ্যোগিক কৰিড'ৰ, মে'ক-ইন ইণ্ডিয়া, ষ্টাৰ্ট-আপ ইণ্ডিয়া, ষ্টেণ্ড-আপ ইণ্ডিয়া, ভাৰত মালা, উড়ান আৰচিএছ, ডিজিটেল ইণ্ডিয়া, ভাৰত নেট আৰু উমংগ।

শেহতীয়াভাৱে, নিতি আয়োগ (NITI Aayog)এ ১৫০ খন ৰে'ল আৰু ৫০টা ৰে'লৱে ষ্টেচন যিকেইটাৰ ব্যক্তিগত বিনিয়োগক আকৰ্ষণ কৰিব পৰা প্ৰৱল সম্ভাৱনীয়তা আছে তাৰ উন্নয়নৰ বাবে পৰিকল্পনা হাতত লৈছে। ভাৰতৰ মহানগৰসমূহৰ ৰে'লৱে ষ্টেচনসমূহৰ উন্নয়ন ব্যয় প্ৰায় ১০,০০০ কোটি টকা নিৰ্ধাৰণ কৰিছে, যাৰ ভিতৰত ২-টায়াৰ নগৰসমূহৰ উন্নয়ন ব্যয়ৰ বাবদ ৩,০০০ কোটি আৰু ৪,০০০ কোটিৰ ভিতৰত নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে।

৩.৪.২ পথ পৰিবহন

পথসমূহে দূৰণিবটীয়া গাঁওসমূহক সংযোগ কৰাত সহায় কৰে। দেশৰ ভিতৰুৱা অঞ্চল আৰু যিসমূহ পাহাৰীয়া অঞ্চল ৰে'ল সেৱাৰ দ্বাৰা সংযোগ হোৱা নাই, সেইবোৰৰ সৈতে যোগাযোগত সহায় কৰে। এইটো হ'ল ৰে'লৱেৰ পৰিপূৰক। ই সামগ্ৰী আৰু যাত্ৰীসকলক ৰে'লৱে ষ্টেচনসমূহত উপনীত কৰোৱাত সংযোগকাৰীৰ ভূমিকা পালন কৰে আৰু শেষ মাইল যোগাযোগত সদায় সুবিধা প্ৰদান কৰে। বিশ্বৰ ভিতৰত ভাৰতত এক বৃহৎ পথ নেটৱৰ্ক আছে। সৰ্বমুঠ ৫.৫ নিযুততকৈও অধিক দৈৰ্ঘৰে ভাৰতৰ পথ নেটৱৰ্ক হ'ল বিশ্বৰ তৃতীয় বৃহত্তম। এই পথ নেটৱৰ্কে ভাৰতবৰ্ষৰ সৰ্বমুঠ সামগ্ৰী ৬৪.৫ শতাংশ সামগ্ৰীৰ পৰিবহন কৰে আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ সৰ্বমুঠ যাত্ৰীৰ ভিতৰত

৯০ শতাংশই পথ নেটৱর্ক ব্যৱহাৰ কৰে। ১৯৪৩ চনৰ নাগপুৰ পৰিকল্পনাই ভাৰতৰ পথসমূহক চাৰিটা বিভাগত ভাগ কৰিছে— ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ, ঘাইপথ, ৰাজ্যিক ঘাইপথ, জিলা পথ আৰু গ্ৰাম্যপথ। ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথসমূহ ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ প্ৰাধিকৰণ NHAIৰ কৰ্তৃত্বাধীন। ৪৪ নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথে NHAIৰ উত্তৰ-দক্ষিণ কৰিড'ৰ সামৰি লয় আৰু চৰকাৰী তথ্য মতে, প্ৰায় ৩৭৪৫ কিলোমিটাৰ (২৩২৭ মাইল) সামৰি শ্ৰীনগৰৰ পৰা কন্যাকুমাৰীলৈকে বিস্তৃত এই পথচোৰাক ভাৰতৰ দীৰ্ঘতম ঘাইপথ হিচাপে বিবেচনা কৰা হয়। ৪৭ (ক) ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথটোৰ দৈৰ্ঘ হ'ল ৬ কিলোমিটাৰ যিটোৱে ৪৭নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথত কুণ্ডানুৰত সংযোগ ঘটিছে কোচিনৰ উইলিংটন নদী দ্বীপৰ চহৰৰ পৰা আৰু এই ঘাইপথটোক আটাইতকৈ চুটি ঘাইপথ হিচাপে বিবেচনা কৰা হয়।

জানি থোৱা ভাল



- ভাৰতৰ সৰ্বোত্তম এক্সপ্ৰেছৱে ঃ আহমেদাবাদ-ভদোদৰা এক্সপ্ৰেছৱেক ভাৰতৰ এটা সৰ্বোত্তম এক্সপ্ৰেছৱে হিচাপে জনা যায় আৰু এই পথটোক ৰাষ্ট্ৰীয় এক্সপ্ৰেছৱে ১ হিচাপে নামাকৰণ কৰা হৈছে।
- সৰ্বাধিক দৈৰ্ঘ্যৰ উচ্চ মুক্ত পথ ঃ চেন্নাই পোৰ্ট মাডুৰাভয়াল এলিভেটেড এক্সপ্ৰেছৱে হ'ব ভাৰতৰ সৰ্বাধিক দৈৰ্ঘ্যৰ এক্সপ্ৰেছৱে।
- গ'ল্ডেন কোৱাড্ৰিলেটাৰেল উচ্চ (elevated)ৰ পথছোৱা যিটোৱে ভাৰতৰ ৪ খন মহানগৰক সংযোগ ঘটাইছে (দিল্লী, মুম্বাই, কলকাতা আৰু চেন্নাই)।
- ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথসমূহক হালধীয়া আৰু বগা ৰঙৰ মাইলৰ খুঁটিৰে বিশেষীকৰণ কৰা হৈছে। ৰাজ্যিক ঘাইপথসমূহ বিশেষীকৰণ কৰা হৈছে সেউজীয়া আৰু বগা ৰঙৰ মাইলৰ খুঁটিৰে। নগৰীয়া পথসমূহক ক'লা আৰু বগা ৰঙৰ মাইলৰ খুঁটিৰে বিশেষীকৰণ কৰা হৈছে।

৩.৪.৩ বিমান পৰিবহন

বিমান পৰিবহন হ'ল পৰিবহন ব্যৱস্থাৰ দ্ৰুত আৰু ব্যয়বহুল সংযোজন। ভাৰততে এইটো আৰম্ভ কৰা হৈছিল ১৯১১ চনত এলাহাবাদ আৰু নাইনিটালৰ মাজত। ১৯৫৫ চনত ভাৰতৰ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বিমানবন্দৰ প্ৰাধিকৰণ আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় বিমানবন্দৰ প্ৰাধিকৰণক একেলগে সংযোজিত কৰি ভাৰতীয় বিমানবন্দৰ প্ৰাধিকৰণ গঠন কৰা হৈছিল। এই কৰ্তৃপক্ষই এলাহাবাদত চিভিল এভিয়েচন ট্ৰেইনিং কলেজ আৰু দিল্লীত নেচনেল ইনষ্টিটিউট অব এভিয়েচন মেনেজমেণ্ট এণ্ড ৰিছাৰ্চ পৰিচালনা কৰে। ভাৰতত বিমান সেৱা সামৰিক বিমান সেৱা আৰু অসামৰিক বিমান সেৱা হিচাপে দুটা ভাগত বিভক্ত

কৰা হৈছে; আৰু এয়া হৈছে বিশ্বৰ দ্ৰুততম উন্নয়নশীল বিমান সেৱা বজাৰ। ২০১৬ চনৰ এক তথ্য মতে, ভাৰতত কাৰ্যক্ষম ৭৫টা বিমানবন্দৰ আছে, শতাধিক নিৰ্মাণৰত অৱস্থাত আছে। তেতিয়াৰে পৰা ডেৰ বছৰমান পিছত এই সংখ্যাটো ১০০লৈ বৃদ্ধি পাইছে। যোগাযোগৰ ক্ষেত্ৰখনৰ এই উন্নয়নৰ কৃতিত্ব যায় উড়ান, ২০১৬ চনৰ অক্টোবৰত আৰম্ভ কৰা এক চৰকাৰী আঁচনি, যিটোৱে আকাশী পথেৰে ২৫খন সৰু চহৰ আৰু নগৰক সংযোগ কৰিছে। পৱন হংস হেলিকপ্টাৰ লিমিটেডে পেট্ৰ'লিয়াম খণ্ড যেনে, অ'এনজিচি, অ'ডিএলৰ দৰে সেৱাসমূহক সহায় কৰিবৰ বাবে হেলিকপ্টাৰ যোগান ধৰি আহিছে। লগতে, নিৰ্দিষ্ট কেইখন ৰাজ্যিক চৰকাৰ, ৰাজহুৱা খণ্ডৰ উদ্যোগ আৰু উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ ৰাজ্যসমূহকো ই হেলিকপ্টাৰ যোগান ধৰি আহিছে।

৩.৪.৪ জল পৰিবহন

ভাৰতৰ পৰিবহণ ক্ষেত্ৰখনত জল পৰিবহণ হ'ল আটাইতকৈ মিতব্যয়ী পৰিবহন ব্যৱস্থা। ৰে'লৰেৰ ১ টকা আৰু পথ পৰিবহনৰ প্ৰতি কিলোমিটাৰৰ পৰিবহন ব্যয় ১.৫০ টকাৰ তুলনাত জল পৰিবহনৰ ব্যয় প্ৰতি কিলোমিটাৰত মাত্ৰ ৫০ পইচা। ভাৰতৰ আন্তঃদেশীয় জল পৰিবহণৰ এক বিস্তৃত নেটৱৰ্ক নদী, খন্দা জান, নৈ বা সাগৰৰ ঘোপ আদি আছে। মুঠ জল পথৰ দৈর্ঘ্য ১৪,৫০০ কিলোমিটাৰ (৯,০০০ মাইল); ইয়াৰে ভিতৰত প্ৰায় ৫,২০০ কিলোমিটাৰ (৩,২০০ মাইল) নদী পথ, ৪,০০০ কিলোমিটাৰ (২৫০০ মাইল) খন্দা জানৰ পথ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা যায়। প্ৰায় ৪৪ নিযুত টন (৪৯,০০০,০০০ ছৰ্ট টন) সামগ্ৰী বছৰি এই পথসমূহেৰে দেশীয় নাও আৰু ফেৰীৰে সৰবৰাহ কৰা হয়। আমেৰিকা, চীন আৰু ইউৰোপীয় সংঘৰ দৰে বৃহৎ দেশ আৰু ভৌগোলিক অঞ্চলসমূহৰ তুলনাত ভাৰতত জল পথেৰে সৰ্বাধিক মাত্ৰাত মালবস্তু পৰিবহন কৰা হয়। মুঠ আন্তঃদেশীয় জল পৰিবহনৰ ০.১ শতাংশ কাৰ্গো ভাৰতত জল পথেৰে পৰিবহন কৰা হয়, আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ তুলনাত ই ২১ শতাংশ। ৬টা ৰাষ্ট্ৰীয় জল পথেৰে ১৯৮৬ চনত ভাৰতীয় আন্তঃদেশীয় জল পথ প্ৰাধিকৰণ গঠন কৰা হৈছিল। ভাৰতত ১৩টা মুখ্য আৰু ১৮৭টা সৰু বন্দৰ আছে।

জানি থোৱা ভাল



৬টা ৰাষ্ট্ৰীয় জল পথ

NW1 - গংগা নদীৰ সৈতে এলাহাবাদ

NW2 - ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীত শদিয়া-ধুবুৰী

NW3 - কোট্টাপুৰাম-কোল্লাম

NW4 - ভদ্ৰাচলামৰ পৰা ৰাজামুণ্ড্ৰি আৰু ৰাজিৰাবাদৰ পৰা গোদাবৰী আৰু কৃষ্ণা নদীৰে

NW5 - মংগলগাঢ়িৰ পৰা পাৰাদ্বীপ আৰু তেলচাৰৰ পৰা ধাৰমাৰা মহানদী আৰু

ব্ৰাহ্মণী নদীৰে

NW6 - লক্ষীপুৰৰ পৰা ভাঙ্গা বৰাক নদীৰে



অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন ১ ঃ গ'ল্ডেন কোৱাড্ৰিলেটাৰেলেৰে সংযোজিত হোৱা চাৰিখন মহানগৰৰ নাম লিখক।

.....

.....

প্ৰশ্ন ২ ঃ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ধুবুৰী-শদিয়া জল পথক কোনটো ৰাষ্ট্ৰীয় জল পথে সামৰি লৈছে?

.....

প্ৰশ্ন ৩ ঃ ভাৰতৰ কোনখন ৰে'লৰ গতি সৰ্বাধিক?

.....

৩.৫ যোগাযোগ

আমি সকলোৱে জানোঁ যে যিকোনো এখন দেশৰ যোগাযোগ ব্যৱস্থাত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে ডাক আৰু টেলিগ্ৰাফ সেৱা, টেলি কমিউনিকেচন ব্যৱস্থা, দূৰদৰ্শন আৰু সম্প্ৰচাৰণ আৰু তথ্য সেৱা আদি। ভাৰতত যোগাযোগ ব্যৱস্থাৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ তলত দিয়া ধৰণৰ।

৩.৫.১ ডাক সেৱা

বিশ্বৰ ভিতৰতে ভাৰতৰ ডাক সেৱা সৰ্ববৃহৎ। ভাৰতত ডাক ব্যৱস্থা প্ৰৱৰ্তন হৈছিল ১৮৫৪ চনত। সেই সময়ত ডাক বিভাগ গঠন কৰা হৈছিল প্ৰায় ৭০০ ডাকঘৰেৰে; বৰ্তমান সময়ত সমগ্ৰ দেশজুৰি ১.৫ লাখতকৈও অধিক ডাকঘৰ আছে। শেহতীয়া বছৰসমূহত চৰকাৰে জনজাতীয়, পাহাৰীয়া আৰু গ্ৰামাঞ্চলসমূহত অধিক গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছে আৰু সেয়েহে দেশৰ ডাক নেটৱৰ্ক অধিক ত্বৰান্বিত হৈছে। বৰ্তমানৰ ভাৰতৰ ডাক নেটৱৰ্কত বেংক জমা, উপগ্ৰহীয় মনি অৰ্ডাৰ, হাইব্ৰীড মেইল সেৱা বৈদ্যুতিন ডিভাইচৰ সৈতে আৰু মহানগৰসমূহত মেট্ৰ' চেনেল সেৱা আদিৰ দৰে কেতবোৰ অত্যাধুনিক সেৱা আৰম্ভ কৰা হৈছে।

৩.৫.২ দূৰ সংযোগ

১৮৫১ চনত ভাৰতত প্ৰথম দূৰ সংযোগ (টেলি কমিউনিকেচন) সেৱা আৰম্ভ কৰা হৈছিল আৰু প্ৰথমটো টেলিগ্ৰাফ বাৰ্তা প্ৰেৰণ কৰা হৈছিল কলকাতা (তেতিয়াৰ কলিকতা) আৰু ডাইমণ্ড হাৰ্বৰৰ মাজত। অৱশ্যে ২০১৩ চনত টেলিগ্ৰাফ সেৱা স্থায়ীভাৱে বন্ধ কৰা হয়। ১৮৮১-৮২ চনত টেলিফোন সেৱা প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছিল

আৰু তেতিয়াৰে পৰাই টেলি কমিউনিকেচন সেৱাৰ যথেষ্টখিনি বিকাশ আৰু পৰিৱৰ্তন হৈ আহিছে। ১৯৯৪ চনৰ ৰাষ্ট্ৰীয় টেলি কমিউনিকেচন পলিচিয়ে দেশখনক বুনিয়াদী টেলিফোনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ২০টা চক্ৰ আৰু ম'বাইল সম্পৰ্কীয় সেৱাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ১৮টা চক্ৰত ভাগ কৰে। মহানগৰ টেলিফোন নিগম লিমিটেড (MTNL) আৰু ভাৰত সঞ্চাৰ নিগম লিমিটেড (BSNL) হ'ল ভাৰতৰ দুটা ৰাজহুৱা খণ্ডৰ টেলিকম কোম্পানী।

৩.৫.৩ ৰেডিঅ' আৰু দূৰদৰ্শন

ভাৰতত ৰেডিঅ' সেৱা কুৰি শতিকাতহে আৰম্ভ হয়। ৰেডিঅ' সম্প্ৰচাৰণ আৰম্ভ হৈছিল ১৯২৭ চনত আৰু বাণিজ্যিক সম্প্ৰচাৰণ আৰম্ভ হৈছিল ১৯৬৭ চনত। আনহাতে, দূৰদৰ্শন সেৱা নিয়মিতভাৱে আৰম্ভ হৈছিল ১৯৬৫ চনৰ পৰা। ১৯৬৫ চনত ইয়াক অল ইণ্ডিয়া ৰেডিঅ'ৰ পৰা পৃথক কৰা হয় আৰু দূৰদৰ্শন গঠন কৰা হৈছিল। বৰ্তমান দূৰদৰ্শন উদ্যোগ ৰাজহ প্ৰদান আৰু নিয়োগৰ সুবিধা সৃষ্টিৰে এক সৰ্ববৃহৎ উদ্যোগ।

৩.৫.৪ ইণ্টাৰনেট

দেশৰ যোগাযোগ খণ্ডটোত ইণ্টাৰনেটে এক বৈপ্লৱিক পৰিৱৰ্তন সাধন কৰে। বিদেশ সঞ্চাৰ নিগম লিমিটেড (ভিএছএনএল)-এ জনগণৰ বাবে ইণ্টাৰনেট সেৱা ভাৰতত আৰম্ভ কৰা হৈছিল ১৯৯৫ চনৰ ১৫ আগষ্টত। ২০১৮ চনত ভাৰতৰ মুঠ জনসংখ্যা হৈছিল ১৩০ কোটি (১.৩ বিলিয়ন), যাৰ ভিতৰত ৫৬ কোটি ভাৰতীয়ই ইণ্টাৰনেট সেৱা ব্যৱহাৰ কৰিছিল, যিটো আছিল দেশৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ ৪১ শতাংশ। ইণ্টাৰনেট আৰু স্মাৰ্ট ফোনৰ সৈতে দেশৰ মুঠ ই-কমাৰ্চ ব্যৱসায়ে ৫১ শতাংশৰ বিকাশ হাৰত উপনীত হৈছে।

৩.৬ ভাৰতত নগৰৰ আন্তঃগাঁথনি

ভাৰতৰ নগৰ অঞ্চল দ্ৰুতগতিত বৃদ্ধি পাই আহিছে। ভাৰতৰ বৰ্তমানৰ জনসংখ্যাৰ প্ৰায় ৩১ শতাংশ নগৰ অঞ্চলত বাস কৰে, যিসকলে ভাৰতৰ মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদনৰ ৬৩ শতাংশ বৰঙণি আগবঢ়ায় (২০১১ চনৰ লোকপিয়ল)। ভাৰতৰ নগৰ বিকাশ সৰ্বাধিকভাৱে ডাঙৰ চহৰসমূহত দেখা গৈছে য'ত জনসংখ্যা হ'ল ১০ লাখ বা ততোধিক। ২০১১ চনত ১০ লাখতকৈ অধিক লোকে বাস কৰা নগৰৰ সংখ্যা ২০০১ চনৰ ৩৫ খনৰ পৰা বৃদ্ধি পাই ৫৩ খন হৈছেগৈ। ভাৰতৰ মুঠ নগৰীয়া জনসংখ্যৰ ৪৩ শতাংশ এই চহৰবোৰে সামৰি লৈছে। ২০৩০ চনৰ ভিতৰত এইটো ৮৭ শতাংশ হ'ব বুলি আশা কৰা হৈছে। নগৰীকৰণ বৃদ্ধিৰ সৈতে নগৰ অঞ্চলে ২০৩০ চনত ভাৰতৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ ৪০ শতাংশক সামৰি ল'ব আৰু ভাৰতৰ মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদনলৈ ৭৫ শতাংশ বৰঙণি আগবঢ়াব বুলি আশা কৰা হৈছে।

ভাৰত চৰকাৰে শেহতীয়া বছৰসমূহত নগৰীয়া জীৱনৰ মানদণ্ড উন্নত কৰাৰ বাবে আৰু নগৰ অঞ্চলসমূহত বিনিয়োগ আকৰ্ষণৰ লক্ষ্যেৰে বিভিন্ন নগৰ উন্নয়ন আঁচনি গ্ৰহণ কৰিছে। আৰু এইবোৰৰ ভিতৰত এখন আঁচনি হৈছে স্মাৰ্ট চিটি অভিযান যাৰ বিষয়ে তলত আলোচনা কৰা হৈছে।

নগৰীয়া আন্তঃগাঁথনি নিৰ্মাণ আৰু বিনিয়োগৰ বাবে বিভিন্ন ধৰণৰ প্ৰচেষ্টাও চলোৱা হৈছে। সেইসমূহৰ ভিতৰত অন্যতম হ'ল বহনক্ষম আবাসন উপলব্ধ কৰোৱাৰ বাবে বিভিন্ন ভাড়া আৰু ৰেহাইৰে ৰাষ্ট্ৰীয় বিনিয়োগ আৰু আন্তঃগাঁথনিমূলক পুঁজি।

৩.৭ স্মাৰ্ট চিটি

ভাৰত চৰকাৰে ১০০খন নগৰক উন্নীত কৰাৰ লক্ষ্যৰে স্মাৰ্ট চিটি অভিযান ঘোষণা কৰিছিল যাতে মূল আন্তঃগাঁথনি প্ৰদান কৰিব পৰা যায় আৰু তাত বাস কৰা নাগৰিকসকলৰ জীৱন-ধাৰণৰ মানদণ্ড উন্নত কৰিব পৰা যায়; এটা পৰিষ্কাৰ আৰু নিৰ্বাহক্ষম পৰিৱেশ প্ৰদান কৰিব পৰা যায় আৰু লগতে 'স্মাৰ্ট' শব্দটো প্ৰকৃতাৰ্থত সেইসমূহ নগৰত ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা যায়। প্ৰকৃততে এইটো হ'ল এটা নগৰ পুনৰ নিৰ্মাণ অভিযান। মুখ্য উদ্দেশ্যটো হৈছে নিৰ্বাহক্ষম আৰু সাৰ্বিক উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্ব দিয়া আৰু সুগঠিত অঞ্চল গঢ়ি তোলা, যাতে এক অনুকৰণীয় আৰ্হি হিচাপে এইবোৰ অন্য চহৰসমূহৰ বাবে এক উদাহৰণ হ'ব পাৰে। স্মাৰ্ট চিটি অভিযানৰ মুখ্য উদ্দেশ্যসমূহ বহুস্তৰীয়। এখন স্মাৰ্ট চিটিত পৰ্যাপ্ত পানী যোগান ব্যৱস্থা থাকিবই লাগিব, বিদ্যুৎ যোগান নিশ্চিত হ'ব লাগিব, সঠিক অনাময় ব্যৱস্থা, লগত থাকিব লাগিব উপযুক্ত জাবৰ নিষ্কাশন, দক্ষ নগৰ যোগাযোগ আৰু প্ৰতি ঘৰৰ বহনক্ষম হ'ব পৰাকৈ ৰাজহুৱা পৰিবহণ ব্যৱস্থা, বিশেষকৈ দুখীয়াসকলৰ বাবে, তথ্য প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ যথোচিত সংযোগ আৰু ডিজিটাইলেজেচন, সুপ্ৰশাসন, বিশেষকৈ ই-প্ৰশাসন আৰু নাগৰিকৰ অংশগ্ৰহণ, নাগৰিকসকলৰ সুৰক্ষা আৰু নিৰাপত্তাৰ উপযুক্ত পৰিৱেশ, বিশেষভাৱে মহিলাসকল, শিশু আৰু বৃদ্ধ ব্যক্তিসকলৰ বাবে আৰু স্বাস্থ্য আৰু শিক্ষা। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে এই অভিযানটোত সহায় কৰিবৰ বাবে পৰৱৰ্তী পাঁচ বছৰৰ বাবে (বিত্তীয় বৰ্ষ ২০১৫-১৬ৰ পৰা ২০১৯-২০লৈ) ৭.৭৭ নিযুত মাৰ্কিন ডলাৰ পুঁজি নিৰ্ধাৰণ কৰিছে। প্ৰথম বছৰত প্ৰতিখন নিৰ্বাচিত স্মাট চিটি ৩০.৭৭ নিযুত মাৰ্কিন ডলাৰ প্ৰদান কৰিবলৈ প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰিছে যাতে প্ৰাৰম্ভিক কৰ্পাছ বৃদ্ধি সৃষ্টিৰ বাবে ইয়াৰ পিছত পৰৱৰ্তী তিনি বছৰত প্ৰতি বছৰে ১৫.৩৮ মিলিয়ন মাৰ্কিন ডলাৰকৈ আগবঢ়াব। স্মাৰ্ট চিটি অভিযান অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে নগৰ উন্নয়ন, নগৰ পুনৰ নিৰ্মাণ আৰু নগৰ সম্প্ৰসাৰণ। স্মাৰ্ট চিটিৰ মুখ্য বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ব নগৰ উন্নয়ন আৰু আবাসন সুবিধা সম্প্ৰসাৰণ বিভিন্ন আঁচনিৰ অধীনত যেনে, 'অটল মিছন ফৰ ৰিজুভেনেচন এণ্ড আৰ্বান ট্ৰেন্সফৰ্মেচন' (এএমআৰইউটি), প্ৰধান মন্ত্ৰী আবাস যোজনা আৰু স্বচ্ছ ভাৰত অভিযান।

চিন্তা-চৰ্চা কৰক

অটল অমৃত, প্ৰধান মন্ত্ৰী আবাস যোজনা আৰু স্বচ্ছ ভাৰত অভিযানৰ মুখ্য উদ্দেশ্যসমূহ



সংগ্ৰহ আৰু অধ্যয়ন কৰক।

.....

.....

৩.৮ ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ

ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ হ'ল ঔদ্যোগিকৰণক বিস্তাৰৰ লক্ষ্যৰে এটা বিশেষ অঞ্চলত আন্তঃগাঁথনিৰ পেকেজ প্ৰদান কৰি ঔদ্যোগিক অঞ্চল হিচাপে গঢ়ি তোলা। আমি জানোঁ যে, বিনিয়োগকাৰীসকলে এনে অঞ্চলত বিনিয়োগ কৰিবলৈ পচন্দ কৰে, য'ত সকলো ধৰণৰ সা-সৰঞ্জাম, বৈদ্যুতিকৰণৰ সৈতে ভাল দৰে উপলব্ধ, য'ত পানী যোগান, পৰিবহন যোগাযোগ আদি সুচল। এক ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰে সেইবোৰ সকলো বুনিয়াদী আন্তঃগাঁথনিক সুবিধা বিনিয়োগকাৰীসকলক প্ৰদান কৰে যাতে তাৰ দ্বাৰা অঞ্চলসমূহত অধিক বিনিয়োগৰ বাবে তেওঁলোকক আকৰ্ষিত কৰিব পৰা যায়। এক ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰে উৎপাদনৰ ক্লাষ্টাৰ বা অন্য উদ্যোগ এটা অঞ্চলত সৃষ্টি কৰিবৰ বাবে লক্ষ্য বান্ধি লয়। এনে কৰিড'ৰসমূহ প্ৰায়ে তেনেকুৱা অঞ্চলসমূহত সৃষ্টি কৰা হয়, য'ত আন্তঃগাঁথনি পূৰ্বৰ পৰাই থাকে, যেনে, বন্দৰ, ঘাইপথ আৰু ৰে'ল পথ। এই সুবিধাসমূহত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে পৰ্যাপ্ত ঘাইপথ বা ৰে'ল পথ, সামগ্ৰীসমূহ লাভ কৰিবৰ বাবে 'ফিডাৰ' পথ বা ৰে'লৰে। এই কৰিড'ৰসমূহ সৃষ্টিৰ পূৰ্বে চাহিদা আৰু বহনক্ষমতাৰ সঠিক ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন কৰা হয়। তদুপৰি, কৰ্মী আৰু সামগ্ৰীৰ বাবে পৰিবহন ব্যৱস্থা, কোম্পানীৰ বাবে ভূমি মূল্য আৰু অৰ্থনৈতিক সুচলতা সাৱধানতাৰে গ্ৰহণ কৰিব লাগিব।

ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক কৰিড'ৰ বা ভাৰতৰ ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰত অন্তৰ্ভুক্ত আছে ঃ দিল্লী-মুম্বাই ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ প্ৰকল্প, চেঙ্ড্রা-বিড়কিন ঔদ্যোগিক পাৰ্ক, চেন্নাই-বাংগালোৰ ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ, মুম্বাই-বাংগালোৰ অৰ্থনৈতিক কৰিড'ৰ, অমৃতসৰ-দিল্লী-কলকাতা ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ, উধানা-পালচানা ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ, পূব উপকূলীয় অৰ্থনৈতিক কৰিড'ৰ, কোচি-বাংগালোৰ ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ।

জানি থোৱা ভাল



ভাৰতৰ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চল ৰাজ্যসমূহৰ আন্তঃগাঁথনি উন্নয়নৰ বাবে ভাৰত আৰু জাপানে যুটীয়াভাৱে প্ৰকল্প হাতত লৈছে আৰু উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ আন্তঃগাঁথনি প্ৰকল্পৰ কৌশল নিৰ্ধাৰণৰ বাবে 'ইণ্ডিয়া-জাপান কো-অৰ্ডিনেচন ফ'ৰাম ফৰ ডেভেলপমেণ্ট অব নৰ্থ-ইষ্ট' গঠন কৰিছে।

অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন ৪ ঃ ভাৰতত নগৰীকৰণৰ শেহতীয়া গতিবিধি চমুকৈ আলোচনা কৰক। (60 টা



শব্দৰ ভিতৰত)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

প্ৰশ্ন ৫ ঃ ভাৰতত স্মাৰ্ট চিটি অভিযানে গ্ৰহণ কৰা মুখ্য লক্ষ্যসমূহ উল্লেখ কৰক। (30 টা শব্দৰ ভিতৰত)

.....

.....

.....

প্ৰশ্ন ৬ ঃ ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক কৰিড'ৰসমূহ উল্লেখ কৰক।

.....

.....



৩.৯ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

- দ্ৰুত অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ বাবে আন্তঃগাঁথনিক উন্নয়ন অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ।
- আন্তঃগাঁথনিৰ ভিতৰত আছে শক্তি আৰু বিদ্যুৎ, পৰিবহন আৰু যোগাযোগ ইত্যাদি।
- ভাৰতত শেহতীয়াভাৱে গুৰুত্ব দিয়া ক্ষেত্ৰসমূহৰ ভিতৰত শক্তি আন্তঃগাঁথনিক শক্তিৰ বিকল্প উৎস যেনে, সৌৰ, বায়ু আৰু পাৰমাণৱিক শক্তি।
- ভাৰতত আমি চাৰি প্ৰকাৰৰ পৰিবহন লাভ কৰোঁ যেনে, ৰে'ল, পথ, বিমান আৰু জল।
- জল পৰিবহন হ'ল পৰিবহনৰ ক্ষেত্ৰত আটাইতকৈ সস্তীয়া ব্যৱস্থা কিন্তু সীমাবদ্ধতাৰ ভিতৰত ই পৰিচালিত হয়। যোগাযোগ ক্ষেত্ৰখনত ইণ্টাৰনেট ব্যৱহাৰকাৰীৰ সংখ্যা দ্ৰুত গতিত বৃদ্ধি পাই আহিছে।
- শেহতীয়া বছৰসমূহত ভাৰতৰ নগৰীয়া আন্তঃগাঁথনিত উন্নত হৈছে আৰু আগন্তুক বছৰসমূহত ইয়াৰ অধিক প্ৰসাৰ হ'ব বুলি আশা কৰা হৈছে।
- স্মাৰ্ট চিটিৰ দৰে প্ৰকল্পসমূহে বিনিয়োগকাৰীক আকৰ্ষিত কৰিছে আৰু নগৰীয়া আন্তঃগাঁথনি উন্নয়ন অধিক গতিশীল কৰিছে। অৰ্থনৈতিক কৰিড'ৰসমূহ ঔদ্যোগিকৰণ আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়নক অধিক ত্বৰান্বিত কৰাৰ বাবে গঠন কৰা হৈছে।



৩.১০ অধিক জানিবলৈ

অসমীয়া গ্ৰন্থ ঃ

1) ড০ প্ৰণৱ কুমাৰ ধৰ ঃ *ভাৰতীয় অৰ্থনীতি— ইয়াৰ পৰিবৰ্দ্ধিত ৰূপ*, কল্যাণী পাব্লিছাৰ্চ।

2) হুদা, বৰুৱা আৰু গোস্বামী ঃ *ভাৰতীয় অৰ্থনীতি (উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ অৰ্থনীতিসহ)*, বনলতা।

ইংৰাজী গ্ৰন্থ ঃ

1) Datt, G and Mahajan, A. *Datt & Sundharam's Indian Economy.* New Delhi: S. Chand & Co.(Latest Edition)

2) Dhar, P.K. *Indian Economy - Its Growing Dimension.* New Delhi: Kalyani Publishers. (Latest Edition)

3) Dash, L.N. *Infrastructure Development and Indian Economy.* New Delhi: Regal Publications.



৩.১১ অগ্ৰগতিৰ খতিয়ান

১ নং প্ৰশ্ন উত্তৰ ঃ গ'ল্ডেন কোৱাড্ৰিলেটাৰেল (জিকিউ)ৰ দ্বাৰা সংযোজিত ভাৰতৰ চাৰিখন মহানগৰ হৈছে দিল্লী, মুম্বাই, কলকাতা আৰু চেন্নাই।

২ নং প্ৰশ্ন উত্তৰ ঃ ৰাষ্ট্ৰীয় জলপথ ২

৩ নং প্ৰশ্ন উত্তৰ ঃ বন্দে ভাৰত এক্সপ্ৰেছৰে

৪ নং প্ৰশ্ন উত্তৰ ঃ ভাৰতৰ নগৰ অঞ্চল দ্ৰুতগতিত বৃদ্ধি পাই আহিছে। ভাৰতৰ বৰ্তমানৰ জনসংখ্যাৰ প্ৰায় ৩১ শতাংশ নগৰ অঞ্চলত বাস কৰে, যিসকলে ভাৰতৰ মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদনৰ ৬৩ শতাংশ বৰঙণি আগবঢ়ায় (২০১১ চনৰ লোকপিয়ল)। ভাৰতৰ নগৰ বিকাশ সৰ্বাধিকভাৱে ডাঙৰ চহৰসমূহত দেখা গৈছে য'ত জনসংখ্যা হ'ল ১০ লাখ বা ততোধিক। ২০১১ চনত ১০ লাখতকৈ অধিক লোকে বাস কৰা নগৰৰ সংখ্যা ২০০১ চনৰ ৩৫ খনৰ পৰা বৃদ্ধি পাই ৫৩ খন হৈছেগৈ। ভাৰতৰ মুঠ নগৰীয়া জনসংখ্যৰ ৪৩ শতাংশ এই চহৰবোৰে সামৰি লৈছে। ২০৩০ চনৰ ভিতৰত এইটো ৮৭ শতাংশ হ'ব বুলি আশা কৰা হৈছে। নগৰীকৰণ বৃদ্ধিৰ সৈতে নগৰ অঞ্চলে ২০৩০ চনত ভাৰতৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ ৪০ শতাংশক সামৰি ল'ব আৰু ভাৰতৰ মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদনলৈ ৭৫ শতাংশ বৰঙণি আগবঢ়াব বুলি আশা কৰা হৈছে।

৫ নং প্ৰশ্ন উত্তৰ ঃ স্মাৰ্ট চিটিৰ মুখ্য উদ্দেশ্যটো হৈছে নিৰ্বাহক্ষম আৰু সাৰ্বিক উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্ব দিয়া আৰু ঠেক অঞ্চলসমূহত দৃষ্টিপাত কৰাৰ ধাৰণা, এক অনুকৰণীয় মডেল গঢ়ি তোলা যাতে অন্য চহৰসমূহৰ বাবে ই এক উদাহৰণ হ'ব পাৰে।

৬ নং প্ৰশ্ন উত্তৰ ঃ ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক কৰিড'ৰ বা ভাৰতৰ ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰত অন্তৰ্ভুক্ত আছে ঃ দিল্লী-মুম্বাই ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ প্ৰকল্প, চেণ্ড্ৰা-বিড়কিন ঔদ্যোগিক পাৰ্ক, চেন্নাই-

বাংগালোৰ ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ, মুম্বাই-বাংগালোৰ অৰ্থনৈতিক কৰিড'ৰ, অমৃতসৰ-দিল্লী-কলকাতা ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ, উধানা-পালচানা ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ, পূব উপকূলীয় অৰ্থনৈতিক কৰিড'ৰ, কোচি-বাংগালোৰ ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ।



৩.১২ আৰ্হি প্ৰশ্ন

ৰচনাধৰ্মী প্ৰশ্ন (প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ ৩০০-৫০০ টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখিক)

১ নং প্ৰশ্ন ঃ ভাৰতত শক্তি অৰ্থনীতি ব্যাখ্যা কৰক।

২ নং প্ৰশ্ন ঃ ভাৰতত পৰিবহ আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থা ব্যাখ্যা কৰক।

৩ নং প্ৰশ্ন ঃ ভাৰতত বিকল্প শক্তিৰ উৎসসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।

৪ নং প্ৰশ্ন ঃ ভাৰতত নগৰীয়া আন্তঃগাঁথনিৰ এক অংশ হিচাপে স্মাৰ্ট চিটি অভিযান ব্যাখ্যা কৰক।

৫ নং প্ৰশ্ন ঃ ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰ মানে কি বুজা যায়? ঔদ্যোগিক কৰিড'ৰে ঔদ্যোগিক বিকাশ অধিক গতিশীল কৰাত সহায় কৰিছে বুলি আপুনি ভাবে নেকি?

*** ***** ***